

LA PROPIETAT INTEL·LECTUAL

CONCEPTE

- La propietat intel·lectual és el conjunt de drets que corresponen als autors i a altres titulars (artistes, productors, organismes de radiodifusió...) respecte de les obres creades.
- Esmentada en els art. 428 i 429 CC, que fan remissió a la Llei de propietat intel·lectual com a norma d'aplicació primària.
- Actualment la matèria és regulada pel Reial decret legislatiu 1/1996, de 12 d'abril, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de propietat intel·lectual (en avant, LPI).
- Art. 20.1b CE reconeix i protegeix el dret a la producció i creació literària, artística, científica i tècnica.

ÀMBIT DE LA PROPIETAT INTEL·LECTUAL

- I) DRET D'AUTOR (Llibre I LPI): correspon a una persona natural pel simple fet de la creació d'una obra original literària, artística o científica. La protecció legal podrà beneficiar a persones jurídiques quan expressament hi estiga previst (art. 1 i 5)
- II) ALTRES DRETS DE PROPIETAT INTEL·LECTUAL (Llibre II):
- Són els que es reconeixen a:
 - - Els qui, sense ser autors d'una obra i sense transformar-la en una altra diferent, en fan alguna activitat de la qual es deriva una empremta personal: artistes, intèrprets o executants (que representa, canta, llig, recita, interpreta o executa una obra)
 - - Els qui duen a terme alguna activitat que permet o afavoreix la difusió de l'obra entre el públic: productors, entitats de radiodifusió.
 - - Els qui fan una “mera fotografia”, entesa com a simple captació mecànica d'un instant, sense prou altura creativa per a considerar autor a qui l'ha feta.
- També s'atorga protecció *sui generis* al fabricant de bases de dades (art. 133 a 137), en què les inversions fetes són l'objecte protegit.

EL DRET D'AUTOR

- És integrat per:
- - Drets de caràcter personal o moral, que són inalienables i irrenunciables, i que atribueixen a l'autor un control sobre l'obra com a expressió de la seua personalitat. V. art. 14.
- Duren tota la vida de l'autor, encara que alguns poden tenir una extensió *mortis causa* (v. art. 15 i 16).
- - Drets de caràcter patrimonial, que se subdivideixen en
- A) **Drets relacionats amb l'explotació de l'obra o prestació protegida**, que se subdivideixen en:
 - Drets exclusius**, que són aquells que permeten al titular autoritzar o prohibir els actes d'explotació de l'obra per l'usuari, i a exigir-li una retribució a canvi de l'autorització que li atorgue (v. art. 17 i s.).
REPRODUCCIÓ, DISTRIBUCIÓ, COMUNICACIÓ PÚBLICA, TRANSFORMACIÓ, COL·LECCIÓ.
Duren tota la vida de l'autor i 70 anys després de la seua mort o declaració de defunció (v. art. 26 i s.).
 - Drets de remuneració**, que no faculden el titular per a autoritzar o prohibir l'explotació de l'obra, encara que obliguen l'usuari al pagament d'una quantitat dinerària que és determinada per la llei o, si no n'hi ha, per les tarifes generals de les entitats de gestió.
- B) **Altres drets**, com el dret de participació o *droit de suite* (art. 24), i el dret de compensació equitativa per còpia privada (art. 25), que compensa els ingressos deixats de percebre per raó de les reproduccions de les obres fetes per a ús exclusivament privat del copista.

EL DRET D'AUTOR

- DIVULGACIÓ:
- Tota expressió d'una obra que, amb el consentiment de l'autor, la faça accessible per primera volta al públic en qualsevol forma.
- PUBLICACIÓ:
- La divulgació que es faça mitjançant la posada a disposició del públic d'un nombre d'exemplars de l'obra que satisfaga raonablement les seues necessitats estimades d'acord amb la seua naturalesa i finalitat.
- V. art. 4

EL DRET D'AUTOR

- Presumpció d'autoria: art. 6
- Obra en col·laboració: art. 7
- Obra col·lectiva: art. 8
- Obra composta i independent: art. 9

EL DRET D'AUTOR

- OBJECTE.
- I) OBRES I TÍTOLS ORIGINALS: Totes les creacions originals literàries, artístiques o científiques expressades per qualsevol mitjà o suport, tangible o intangible, actualment conegut o futur (art. 10) També es protegeix el títol d'una obra, com a part d'aquesta, quan siga original.
- II) OBRES DERIVADES: art. 11 i 21.
- III) COL·LECCIONS I BASES DE DADES: art. 12

EL DRET D'AUTOR

- EXCLUSIONS:
- No són objecte de propietat intel·lectual:
- - Les disposicions legals o reglamentàries.
- - Les resolucions dels òrgans jurisdiccionals.
- - Els actes, acords, deliberacions i dictàmens dels organismes públics.
- V. art. 13

LÍMITS DEL DRET D'AUTOR

(arts. 31 a 40bis)

- Reproduccions provisionals i còpia privada.
- Seguretat i procediments oficials.
- Accessibilitat per a persones amb discapacitat.
- Cites i ressenyes, il·lustració amb finalitats educatives o d'investigació científica.
- Treballs sobre temes d'actualitat, si l'autor no ha fet constar reserva de drets.
- Utilització de bases de dades per l'usuari legítim.
- Utilització d'obres per a informació d'actualitat, i de les situades en vies públiques.
- Reproducció, préstec o consulta en institucions culturals de titularitat pública o interès general.
- Actes oficials i cerimònies religioses.
- Paròdia.
- Tutela del dret d'accés a la cultura.

DOMINI PÚBLIC

- L'extinció dels drets d'exploració de les obres determina el seu pas al domini públic, i poden ser utilitzades per qualsevol, sempre que es respecte l'autoria i la integritat de l'obra.
- V. art. 41

TRANSMISSIÓ DELS DRETS D'EXPLOTACIÓ (art. 42 a 85)

- - Es transmeten *mortis causa* per qualsevol dels mitjans admesos en Dret.
- - Poden també transmetre's *inter vivos*, i resta limitada la cessió al dret o drets cedits, a les modalitats d'exploració expressament previstes, i al temps i a l'àmbit territorial que es determinen:
- - La falta d'esment del temps limita la transmissió a 5 anys, i la de l'àmbit territorial al país en què es faça la cessió.
- - És nul·la la cessió de drets d'exploració respecte de les obres que l'autor pugua crear en el futur.
- - Són nul·les les estipulacions per les quals l'autor es compromet a no crear una obra en el futur.
- - La transmissió no abasta les modalitats d'utilització o mitjans de difusió inexistents o desconeguts en el moment de la cessió.
- - Tota cessió ha de formalitzar-se per escrit.

TRANSMISSIÓ DELS DRETS DE L'AUTOR ASSALARIAT

- Art. 51:
- La transmissió a l'empresari dels drets d'explotació de l'obra creada segons una relació laboral es regeix pel que s'ha pactat en el contracte, que ha de fer-se per escrit.
- En absència de pacte escrit, es presumeix que els drets d'explotació han estat cedits en exclusiva i amb l'abast escaient per a l'exercici de l'activitat habitual de l'empresari en el moment de l'entrega de l'obra.
- En cap cas l'empresari no pot utilitzar l'obra o disposar-ne per a finalitats diferents.

CONTRACTE D'EDICIÓ

- Art. 58:
- Aquell pel qual l'autor o els seus drethavents cedeixen a l'editor, mitjançant compensació econòmica, el dret de reproduir la seua obra i el de distribuir-la.
- OBLIGACIONS DE L'EDITOR (art. 64)
- OBLIGACIONS DE L'AUTOR (art. 65)
- RESOLUCIÓ DEL CONTRACTE A INSTÀNCIA DE L'AUTOR (art. 68)
- CAUSES D'EXTINCIÓ (art. 69)
- CONTROL DE TIRATGE (art. 72)

CONTRACTE DE REPRESENTACIÓ TEATRAL I EXECUCIÓ MUSICAL

- Aquell en què l'autor o els seus dretahavents cedeixen a una persona natural o jurídica el dret de representar o executar públicament una obra mitjançant compensació econòmica.
- INTERPRETACIÓ RESTRICTIVA CONTRACTE (art.76)
- OBLIGACIONS DE L'AUTOR (art. 77)
- OBLIGACIONS DEL CESSIONARI (art. 78)
- GARANTIA DEL COBRAMENT DE LA REMUNERACIÓ (art. 79)
- CAUSES DE RESOLUCIÓ (art. 81)
- CAUSES D'EXTINCIÓ (art. 82)

L'OBRA AUDIOVISUAL (arts. 86-94)

- CONCEPTE:
- Creacions expressades mitjançant una sèrie d'imatges associades, amb sonorització incorporada o no, que siguin destinades essencialment a ser mostrades per mitjà d'aparells de projecció o per qualsevol altre mitjà de comunicació pública de la imatge i del so, amb independència de la naturalesa dels suports materials d'aquestes obres.
- AUTORS:
- Són autors de l'obra audiovisual en els termes prevists en l'art. 7:
- 1. El director-realitzador.
- 2. Els autors de l'argument, l'adaptació i els del guió o els diàlegs.
- 3. Els autors de les composicions musicals, amb lletra o sense, creades especialment per a aquesta obra.

L'OBRA AUDIOVISUAL

Presumpció de cessió en exclusiva i límits (art. 88)

- 1. Sense perjudici dels drets que corresponen als autors, pel contracte de producció de l'obra audiovisual es presumeixen cedita en exclusiva al productor els drets de reproducció, distribució i comunicació pública, així com els de doblatge o subtitulat de l'obra.
- No obstant això, en les obres cinematogràfiques cal sempre l'autorització expressa dels autors per a la seua explotació, mitjançant la posada a disposició del públic de còpies en qualsevol sistema o format, per a la seua utilització en l'àmbit domèstic, o mitjançant la seua comunicació pública per radiodifusió.
- 2. Llevat d'estipulació en contra, els autors poden disposar de la seua aportació en forma aïllada, sempre que no es perjudique la normal explotació de l'obra audiovisual.

L'OBRA AUDIOVISUAL

- **Versió definitiva i les seues modificacions (art. 92)**
- 1. Es considera conclosa l'obra quan haja estat establida la versió definitiva, d'acord amb el que s'ha pactat en el contracte entre el director-realitzador i el productor.
- 2. Per qualsevol modificació de la versió definitiva mitjançant afegit, supressió o canvi de qualsevol element cal autorització prèvia de qui haja acordat aquesta versió definitiva.
- **Dret moral i destrucció del suport original.**
- 1. El dret moral dels autors sols pot ser exercit sobre la versió definitiva de l'obra audiovisual.
- 2. És prohibida la destrucció del suport original de l'obra en la seua versió definitiva.

PROGRAMES D'ORDINADOR (ART. 95-104)

- Són protegits únicament si són originals, en el sentit de ser una creació intel·lectual pròpia del seu autor.
- La protecció s'aplica a qualsevol forma d'expressió d'un programa d'ordinador. També s'estén a versions successives del programa així com als programes derivats, llevat d'aquelles creades per a ocasionar efectes nocius a un sistema informàtic.

PROGRAMES D'ORDINADOR

- És considerat autor la persona o grup de persones naturals que l'hagen creat, o la persona jurídica que siga prevista com a titular dels drets d'autor en els casos expressament prevists per aquesta Llei.
- Quan es tracte d'una obra col·lectiva té la consideració d'autor, llevat de pacte en contra, la persona natural o jurídica que l'edite i divulgue sota el seu nom.
- Els drets d'autor sobre un programa d'ordinador que siga resultat unitari de la col·laboració entre diversos autors seran propietat comuna i correspon a tots aquests en la proporció que determinen.
- Quan un treballador assalariat cree un programa d'ordinador, en l'exercici de les funcions que li han estat confiades o seguint les instruccions del seu empresari, la titularitat dels drets d'explotació correspon exclusivament a l'empresari, llevat de pacte en contra.
- **LÍMITS ALS DRETS D'EXPLORACIÓ: art. 100**

PROTECCIÓ DELS DRETS (LLIBRE III)

- I. ACCIONS I PROCEDIMENTS.
- El titular dels drets pot instar:
 - - El cessament de l'activitat il·lícita de l'infractor.
 - - Exigir indemnització dels danys materials i morals causats.
 - - La publicació o difusió de la resolució judicial o arbitral en mitjans de comunicació a costa de l'infractor.
 - - Sol·licitar prèviament l'adopció de mesures cautelars.

PROTECCIÓ DELS DRETS

- II. REGISTRE DE LA PROPIETAT INTEL·LECTUAL.
- Té caràcter únic per tot Espanya, però les comunitats autònomes en determinen l'estructura i el funcionament en llurs respectius territoris, i n'assumeixen la gestió.
- El Registre és públic.
- Es presumeix, llevat de prova en contra, que els drets inscrits existeixen i pertanyen al seu titular en la forma determinada en l'assentament respectiu.

PROTECCIÓ DELS DRETS

- III. SÍMBOLS O INDICACIONS DE LA RESERVA DE DRETS.
- El titular o cessionari en exclusiva d'un dret d'exploració sobre una obra o producció podrà avantposar al seu nom el símbol ©, amb precisió del lloc i any de divulgació.
- En les còpies dels fonogrames es pot avantposar al nom del productor o del seu cessionari el símbol (p), indicant l'any de la publicació.

PROTECCIÓ DELS DRETS

- IV. GESTIÓ COL·LECTIVA
- Es permet el funcionament d'entitats legalment constituïdes que gestionen drets d'explotació o altres de caràcter patrimonial, per compte i en interès d'autors o altres titulars. Hauran d'obtenir autorització del Ministeri de Cultura.
- Són propietat dels seus socis i seran controlades per ells.
- No poden tenir ànim de lucre.
- Han de complir una funció social, promovent serveis assistencials per als seus membres i oferint-los formació i promoció (art. 178).

GESTIÓ COL·LECTIVA

- **A. Drets de gestió col·lectiva obligatòria:**

- Per a garantir l'efectivitat dels drets i facilitar el tràfic comercial de les obres i altres prestacions protegides, la llei imposa que algunes siguin de “gestió col·lectiva obligatòria”, cosa que atorga a la corresponent entitat de gestió la legitimació única i obligatòria per a reclamar als deutors el pagament.
- A Espanya, quasi tots els drets de remuneració, i a més el dret exclusiu d'autoritzar la retransmissió per cable, són de gestió col·lectiva obligatòria.

B) Drets de gestió particular o de gestió col·lectiva voluntària:

Els drets a autoritzar l'explotació de l'objecte protegit en qualsevol de les seues modalitats corresponen, en general, exclusivament als seus titulars, els quals poden atorgar directament les respectives autoritzacions per a explotar, o bé fer-ho per mitjà de terceres persones.

- Quan el titular tria fer-ho mitjançant una entitat de gestió, cal que signe un contracte d'adhesió redactat en els termes dels articles 157 i 158 LPI.

PROTECCIÓ DELS DRETS

- V. COMISSIÓ DE PROPIETAT INTEL·LECTUAL.
- Adscrita al Ministeri de Cultura, és un òrgan col·legiat d'àmbit estatal, per a l'exercici de les funcions de mediació, arbitratge, determinació de tarifes i control, així com salvaguarda dels drets en l'entorn digital.
- També exerceix funcions d'assessorament al Ministeri.

PROTECCIÓ DELS DRETS

- VI. PROTECCIÓ DE LES MESURES TECNOLÒGIQUES I DE LA INFORMACIÓ PER A LA GESTIÓ DE DRETS.
- V. art. 196 a 198.

ÀMBIT D'APLICACIÓ DE LA LLEI

- Es protegeixen els drets de propietat intel·lectual dels autors espanyols, així com dels autors nacionals d'altres Estats membres de la UE.
- També es protegeix:
 - - Els nacionals de tercers països residents habituals a Espanya.
 - - Els nacionals de tercers països que no tinguen residència habitual a Espanya, respecte de les seues obres publicades per primera volta en territori espanyol o dins dels 30 dies següents a la publicació en un altre país.
- En tot cas, els nacionals de tercers països gaudiran de la protecció derivada de tractats en què Espanya siga part.
- Es reconeix el dret moral de l'autor, siga quina siga la seua nacionalitat.
- També es protegeix artistes, intèrprets o executants; productors, realitzadors de meres fotografies i editors; entitats de radiodifusió; i fabricants de bases de dades.
- (v. art. 199 a 203)